

Veel boomkwekers schaffen driftarme spuitdoppen aan

Jelle Hiemstra¹ en Wilco Dorresteyn²

¹ Praktijkonderzoek Plant & Omgeving, onderdeel van Wageningen UR

² DLV Plant

In de boomkwekerij sector werkt Telen met toekomst samen met verschillende stakeholders aan acht Best Practices. Eén van die Best Practices is driftbeperking en het gebruik van effectieve spuittechnieken. Het gaat er daarbij vooral om telers te stimuleren driftarme spuitdoppen en nieuwe emissie-arme technieken in te zetten.

Het werken Met Best Practices (zie 'Telen met toekomst: samen werken aan verduurzaming van gewasbescherming') is in de boomteelt iets anders georganiseerd dan in de andere sectoren waarin Telen met toekomst actief is. Zijn bij de meeste sectoren per gewas de Best Practices heel concreet beschreven die verder beproefd en ontwikkeld worden, in de boomkwekerij zijn ze bewust algemeen geformuleerd. Gedetailleerd omschrijven van Best Practices zou voor deze sector namelijk een enorm lange lijst opleveren. De boomteelt bestaat immers uit heel diverse typen teelten: laanbomen, sierstruiken en heesters, vruchtbomen, vaste planten, rozen et cetera, met daarbinnen weer heel diverse teeltvormen: opkweek, spillenteelt, containerteelt en ga zo maar door. Elke teelt heeft eigen methoden, technieken en middelen. Daarom zijn voor de hele sector acht algemene Best Practices benoemd die het meeste effect hebben op verduurzaming. Per teelt (gewasgroep) worden ze verder uitgewerkt.

Veel milieuwinst

Bij veel teelten in de boomkwekerij is een flinke milieuwinst te halen door het beperken van drift en het verminderen van de hoeveelheid gebruikt middel per hectare. Telen met toekomst heeft daarom afgelopen jaren samen met diverse andere partijen, zoals de Nederlandse Bond van Boomkwekers (NBvB) en doppen- en machinefabrikanten gewerkt aan de praktijkimple-

Tabel 1. Best Practices voor de Boomkwekerij

Nummer	Omschrijving
1	Vruchtwisseling i.v.m. aaltjes en bodemziekten
2	Bij sortimentkeuze rekening houden met gevoeligheid voor ziekten en plagen
3	Waarnemen van nuttige en schadelijke insecten
4	Gebruik van advies- en waarschuwingssystemen
5	Inzet natuurlijke vijanden
6	Niet-chemische onkruidbestrijding
7	Niet-chemische bodemontsmetting
8	Driftbeperking en effectieve spuittechniek

mentatie van de Best Practice driftbeperking en effectieve spuittechniek. Daarbij lag de focus op de onkruidbestrijding omdat een flink deel van de milieubelasting in de boomkwekerij wordt veroorzaakt door herbiciden.

Driftarme doppen zijn al enige jaren op de markt (zie voor het meest recente overzicht van de lijst van goedgekeurde doppen: www.helpdeskwater.nl). Deze doppen geven een grovere druppel die zwaarder is en dus minder drift veroorzaakt naar oppervlaktewater. In de praktijk gebruiken boomkwekers deze doppen nog weinig. Een belangrijke reden was onbekendheid. Daarnaast dachten veel boomkwekers dat de werking minder zou zijn, omdat grovere druppels een minder goede bedekking op het blad geven.

Om boomtelers te stimuleren met driftarme doppen (zogenaamde venturi-doppen) en effectieve spuittechnieken te gaan werken, heeft Telen met toekomst samen met studiegroepen en toeleveranciers in 2008 voor de verschillende

Drift bij spuit met spleetdoppen (links) en geen drift met driftarme doppen (rechts).

gewasgroepen demonstratiebijeenkomsten georganiseerd. Spuitdemo's zijn gehouden en nieuwe technieken gedemonstreerd. In 2009 zijn opnieuw demonstraties gehouden en is in samenwerking met de Studieclub Opheusden en een mechanisatiebedrijf gewerkt aan het implementeren van het gebruik van driftarme doppen in de praktijk. Acht laanboomkwekers kregen gedurende een heel seizoen begeleiding bij het uitvoeren van onkruidbestrijding met driftarme doppen. De resultaten waren vergelijkbaar met de gangbare bestrijding en uit de evaluatie bleek dan ook dat de kwekers tevreden waren over het spuiten met de driftarme doppen. De meesten gebruiken de doppen nu standaard.

Aandacht voor schoon water

Omdat bewustwording belangrijk is, werd als vervolg op de demonstraties samen met de NBvB en het Hoogheemraadschap van Rijnland de brochure 'Samen werken aan Schoon water' gemaakt. Deze verscheen zomer 2009. Hierin staan emissiebeperkende maatregelen beschreven en wordt aangegeven onder welke omstandigheden deze het best zijn toe te passen. Behalve adviezen over emissiebeperkende technieken geeft de brochure ook informatie over hoe kwekers de spuitapparatuur kunnen klaarmaken, restanten gewasbeschermingsmiddelen verantwoord kunnen verwijderen en de spuitapparatuur schoon kunnen maken. De brochure is mede namens Hoogheemraadschap van Rijnland, NBvB en Productschap Tuinbouw breed onder de telers verspreid.

De brochure is enerzijds informatief, maar richt zich anderzijds ook sterk op bewustwor-

ding. In korte interviews geven uiteenlopende partijen én kwekers het belang van emissiebeperking aan vanuit hun eigen perspectief. Paul Venderbosch van de NBvB: "Ik ben blij dat door toepassing van extra driftreducerende doppen het middel Butisan S behouden blijft. Het tegengaan van emissie is niet alleen belangrijk voor het behoud van middelen. Als sector hebben we ook de verantwoording om de milieubelasting te verminderen zoals afgesproken in het Convenant Duurzame Gewasbescherming." Korine Hengst van het Hoogheemraadschap van Rijnland ziet het als een gemeenschappelijk belang samen met de boomkwekerijsector in Boskoop en omgeving de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater terug te dringen.

Meer driftarme spuitdoppen verkocht

De activiteiten lijken effect te hebben. Tijdens één van de eerste demonstraties in 2008 was er een actie waarbij boomkwekers met korting driftarme doppen konden aanschaffen. Hier was toen niet zoveel animo voor. Vanaf het voorjaar van 2009 is de verkoop van driftarme doppen echter fors toegenomen. Dit komt onder meer door de wettelijke verplichting dat sommige middelen alleen mogen worden toegepast met driftarme spuitdoppen. Maar ook de uitgave en verspreiding van de brochure en het organiseren van demonstratiebijeenkomsten door Telen met toekomst hebben zeker bijgedragen aan de aanschaf van driftarme spuitdoppen. Dat hebben doppenleveranciers en diverse kwekers bevestigd. Herhalen van een boodschap loont, zo blijkt.